

A les portes d'un gran canvi?

BERNAT JOAN I MARÍ

Hi ha molts indicis, actualment, a Catalunya, que indiquen que probablement som a les portes d'un gran canvi. La impossibilitat de reformar una Espanya que es veu a si mateixa com a monolingüe, monocultural i mononacional va quedar ben manifesta amb el colp de porta que va suposar l'esclafada de l'Estatut del 2006. El president Pasqual Maragall va dedicar els seus tres anys al capdavant de la presidència de la Generalitat de Catalunya a intentar fer realitat el somni del seu avi, el gran poeta Joan Maragall: aconseguir l'encaix d'una Catalunya reconeguda com a nació en el context d'una Espanya plural, a través d'una mena d'autonomisme asimètric. No se'n va sortir. A l'altre costat, quan en Maragall (avi i nét) va dir allò de «escolta, Espanya», no hi havia ningú que tengués ganes d'escoltar res.

La conseqüència va ser ben clara. Aleshores es va produir el gran canvi que ara només falta certificar: en aquell moment, la societat catalana, el poble de Catalunya va decidir que Espanya era irreformable, que l'Espanya plural era impossible i que l'únic camí vàlid per a Catalunya era la independència. De fet, estic convençut que entre l'any 2006 i el 2007, Catalunya es va independitzar d'Espanya. El fet ja s'ha produït. Catalunya ja se sent plenament independent. I crec que els dos últims Onzes de Setembre ho han demostrat a bastament. Ara només cal certificar-ho. Catalunya ja se sent independent, però Espanya encara no se n'ha volgut adonar. Per a l'Espanya cega, sorda i incapaç de dir res que no estigui en els seus catecismes preestablerts, Catalunya continua essent una comunitat autònoma. Però això ja fa alguns anys que ha canviat radicalment. El problema de la ceguesa i la sordesa d'Espanya és que podria ser que el procés de certificació comportàs algunes turbulències. Perquè, no per evident, tot plegat els resulta menys impensable.

Particularment, m'he manifestat sobre aquesta qüestió argumentant que, en política, moltes coses passen quan ja han passat. Els règims cauen quan ja han caigut, els països certifiquen la independència quan ja s'han independitzat, els canvis es mostren quan —en l'estructura profunda— ja es troben assentats. Intentar fer marxa endarrere és absurd i, a més, pot comportar tota una sèrie de perills en relació a la desestabilització de la societat i a la conflictivitat social. També podem observar que, tal com va quedar ben palès als Balcans en la dècada dels anys noranta del segle passat, el potencial conflictiu és molt més elevat allà on el sentiment d'identitat nacional és més feble. A Eslovènia, amb un fort sentiment nacional i amb un domini clar de la llengua eslovena (principal tret d'identitat del país, com ocorre també entre nosaltres), no hi va haver guerra. A Croàcia, algunes batusses. I a Bòsnia-Hercegovina, on el percentatge de gent que maldava per la independència era molt més baix, la cosa va acabar en un bany de sang. Amb això només vull dir que consider que la conflictivitat per qüestions nacionals és més probable a les illes Balears que no a Catalunya, i,

encara, molt més probable al País Valencià que no a Catalunya ni a les Balears. Esper equivocar-me i que la conflictivitat sigui baixa pertot arreu...

Som a les portes d'un canvi important, que ja s'ha produït, però que ara estam certificant. El poble, la gent, la societat, ho haurà de decidir el pròxim 9 de novembre, dient si vol que Catalunya sigui un estat i dient si vol que aquest estat sigui independent. Tot apunta que el «sí-sí» té totes les de guanyar. I que ha estat un factor decisiu a l'hora de l'abdicació del Borbó regnant fins al juny, a favor del seu fill Felip (sota un Felip ho vàrem perdre; amb un altre ho recuperarem?).

Però, per a molts, per a aquells que continuen sords i cecs davant les evidències, la batalla encara continua. En comptes d'adaptar-se a la voluntat majoritària de la gent i fer el possible perquè no hi hagi sotragades innecessàries, continuen plantejant el procés en termes conflictius. I no deixen d'actuar per molt que la societat hagi marcat clarament el camí.

I un dels camps on la batalla continua és, precisament, en el camp de la política lingüística. D'una banda

—i ja en parlarem en un paper anterior, en aquesta mateixa revista—, el règim treballa per desconnectar Catalunya de la resta de Països Catalans. Per això s'ha aguditzat la batalla contra la llengua catalana perpetrada pel Partit Popular tant al País Valencià com, molt especialment, durant aquesta legislatura, a les Illes Balears. Ara fa la impressió que estan gastant els darrers cartutxos, intentant fer tot el mal que sigui possible abans de perdre les pròximes eleccions.

Però, així mateix, la batalla també s'ha traslladat a Catalunya. Un primer colp, una mica indirecte, s'ha orquestrat a través de la Llei orgànica per a la millora de la qualitat de l'educació (LOMQE), llei feta bàsicament per a recentralitzar el sistema educatiu i per a enfortir el paper de l'Estat a l'hora de determinar els programes educatius. La LOMQE, doncs, ha estat un element de lluita contra el procés de normalització lingüística en l'àmbit de l'educació (a tot arreu dels Països Catalans, també a Catalunya).

L'altre element, molt més directe, que està utilitzant el règim per a intentar reduir l'oficialitat de la llengua catalana, a Catalunya, és el sistema judicial. El poder judicial és el que menys s'ha adaptat a la pluralitat —més o manco fictícia— de l'Es-

tat dit autonòmic. L'estat es proclama autonòmic, però el poder judicial està fortament centralitzat. Així mateix, els sectors més liberals de l'Estat es proclamen favorables a la pluralitat lingüística. Però l'administració de justícia és, encara, pràcticament monolingüe pertot arreu. Per tant, el règim té en el sistema judicial una eina potent al servei de l'anorreament de totes les llengües que no siguin l'única que l'Estat reconeix com a oficial seua. I l'està usant, des de la desconnexió espiritual de Catalunya, amb una intensitat, amb una duresa i amb una matusseria totalment inaudites.

Amb la llei marca de la casa del ministre Wert es pretén que tots els

infants estudiïn la mateixa història d'Espanya (en faig una simplificació), per tal d'aconseguir uns ciutadans plenament identificats amb l'Estat. I amb les recents disposicions judicials, òrgans com el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya pretenen posar fi al sistema educatiu vehiculat en llengua catalana. Lamentablement per a ells, tot apunta que han fet tard. Però, mentre esperam el gran canvi, els catalans tampoc no podem abaixar la guàrdia. El procés cap a la recuperació de la llibertat nacional i el procés de recuperació del paper que pertoca a la llengua catalana no són divergents ni contradictoris, sinó dos processos talment paral·lels. I que es retroalimenten. ♦

Correcció de textos en català i edició de llibres Qualitat i bon preu

C/e: llengua@llenguanacional.cat
Mòbil: 669 85 32 37

Alguns dels llibres publicats

